

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	Спеціальність 073 Менеджмент
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Менеджмент підприємства
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Курс, семестр	<i>Денна форма здобуття освіти:</i> Курс 4, семестр 8 <i>Заочна форма здобуття освіти:</i> Курс 4, семестр 7
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120, із яких: <i>Денна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 26 год., практичних занять – 14 год. <i>Заочна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 10 год., практичних занять – 6 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Кафедра менеджменту ім. І. А. Маркіної навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробника(ів)	<i>викладачі:</i> Федірець Олег , доктор економічних наук, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної. <i>контакти:</i> ауд. 488а (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> oleg.fedirets@pdaa.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/fedirec-oleg-volodymyrovych Помаз Олександр , к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної. <i>контакти:</i> ауд. 488а, навчальний корпус № 4 <i>e-mail:</i> oleksandr.pomaz@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/pomaz-oleksandr-myhaylovych

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 11. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). <i>спеціальні (фахові):</i> ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

	<p>ФК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.</p> <p>ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p> <p>ФК 20. Здатність застосування засад енергетичного менеджменту для забезпечення високопродуктивної діяльності підприємства з мінімальними витратами матеріалів, праці, фінансів, та раціональним використанням енергетичних ресурсів.</p>
Результати навчання	<p>ПРН 04. Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН 06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.</p> <p>ПРН 18. Демонструвати навички стратегічного та інноваційного управління в умовах невизначеності та ризику; ідентифікувати ризику.</p> <p>ПРН 21. Формувати стратегії енергозбереження, нормалізувати енергоспоживання та управляти процесами енергозабезпечення на підприємстві.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Навчальна дисципліна «Енергетичний менеджмент» розвиває у здобувачів вищої освіти навички комунікації, лідерства, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, уміння працювати в команді, управляти своїм часом, здатність логічно і системно мислити, креативність	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
надання майбутнім фахівцям знань про вивчення процесів управління раціональним використанням енергетичних ресурсів	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Енергетичний менеджмент як навчальна дисципліна і галузь знань.</p> <p>Тема 2. Стан енергозабезпечення та енергетичної безпеки України.</p> <p>Тема 3. Аграрне підприємство як енергосистема.</p> <p>Тема 4. Оцінка енергоемності виробництва аграрної продукції.</p> <p>Тема 5. Показники рівня забезпечення енергетичними потужностями та енерговикористання.</p> <p>Тема 6. Система управління енерговикористанням</p> <p>Тема 7. Проектування енергоефективного виробництва</p> <p>Тема 8. Планування і нормування енергоспоживання.</p> <p>Тема 9. Управління стимулюванням енергоефективності</p> <p>Тема 10. Енергетичний контролінг та енергетичний аудит.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p>словесні методи, зокрема лекції, розповіді, пояснення; наочні методи, зокрема ілюстрування, демонстрування; практичні методи, зокрема вправи, практичні роботи; методи формування пізнавальних інтересів, зокрема навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; інтерактивні методи, зокрема кейс-метод; методи усного контролю, зокрема опитування, бесіди; комп'ютерні, мультимедійні методи, зокрема використання мультимедійних презентацій.</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	

- щодо термінів виконання та перескладання	Здобувач вищої освіти повинен відвідувати заняття і вчасно виконувати практичні завдання
- щодо академічної доброчесності	<p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/content/lokalni-normatyvno-pravovi-akty</p> <p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.</p>
- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковими, пропуски занять без поважних причин не допускаються. Пропущені заняття, незалежно від причин відсутності, мають бути відпрацьовані до залікового тижня, шляхом виконання завдань пропущеної теми заняття та їх здачі для перевірки та оцінювання
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даного освітнього компоненту, або в процесі його опанування. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні у разі опанування частини навчальної дисципліни відбувається за рішенням провідного викладача. Набуття відповідних результатів навчання можливе, зокрема, після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. URL: https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist
- щодо оскарження результатів оцінювання	Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. URL: https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Самойленко І.О., Гриб О.Г., Запорожець А.О. та ін. Енергетичний менеджмент та енергоефективність: Підручник для студентів зі спеціальності електроенергетика, електротехніка та електромеханіка. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 348 с.

2. Федірець О. В., Зось-Кіор М. В., Писаренко Р. О. Методичні підходи до оцінки витрат енергетичних ресурсів у сільському господарстві. Економіка та суспільство. 2020. Випуск 22.5. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-45>

3. Бориченко О. В., Находов В. Ф. Енергетичний менеджмент: практикум. Навчальний посібник. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ. 2023. 96 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/d7f07756-3616-44ec-8fae-810edf05d6a5/content>

Допоміжні

1. Halytskyi O., Polenkova M., Fedirets O., Brezhnieva-Yermolenko O., Hanzhuk S. Mathematical risk assessment model for biodiesel production projects in Ukraine agriculture. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2021. 2(37), 280-286 (WoS)

2. Вдовенко Н.М., Федірець О. В., Зось-Кіор М.В., Гнатенко І.А. Роль енергоринку в менеджменті ресурсозбереження та ресурсоефективності конкурентоспроможних підприємств агропродовольчої сфери. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Том 5. № 4. С. 222-229.

3. Modeling Change in Business Processes / C.Thim, N.Gronau, J.Haase, M.Grumb ; in B.Shishkov eds. *Business Modeling and Software Design*. BMSD 2023 : Lecture Notes in Business Information Processing. – Springer, Cham, 2023. DOI: 10.1007/978-3-031-36757-1_1.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної протокол від 3.09.2024 р. № 1

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання практичних завдань	Самостійна робота	Опитування	
Тема 1. Енергетичний менеджмент як навчальна дисципліна і галузь науки	5	4	-	9
Тема 2. Стан енергозабезпечення та енергетичної безпеки України	5	4	-	9
Тема 3. Аграрне підприємство як енергосистема	5	4	-	9
Тема 4. Оцінка енергоемності виробництва аграрної продукції	5	4	5	14
Тема 5. Показники рівня забезпечення енергетичними потужностями та енерговикористання	5	4	-	9
Тема 6. Система управління енерговикористанням	5	4	-	9
Тема 7. Проектування енергоефективного виробництва	5	4	-	9
Тема 8. Планування і нормування енергоспоживання	5	4	-	9
Тема 9. Управління стимулюванням енергоефективності	5	4	-	9
Тема 10. Енергетичний контролінг та енергетичний аудит	5	4	5	14
РАЗОМ	50	40	10	100

Заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання практичних завдань	Опитування	Самостійна робота (контрольна робота)	
Тема 1. Енергетичний менеджмент як навчальна дисципліна і галузь науки	20	5		25
Тема 2. Стан енергозабезпечення та енергетичної безпеки України	20	5		25
Тема 3. Аграрне підприємство як енергосистема	-			
Тема 4. Оцінка енергоемності виробництва аграрної продукції	-			
Тема 5. Показники рівня забезпечення енергетичними потужностями та енерговикористання	-			
Тема 6. Система управління енерговикористанням	-			
Тема 7. Проектування енергоефективного виробництва	20	5		25
Тема 8. Планування і нормування енергоспоживання	-			
Тема 9. Управління стимулюванням енергоефективності	-			
Тема 10. Енергетичний контролінг та енергетичний аудит	-			
Контрольна робота	-		25	25
РАЗОМ	60	15	25	100

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях
для здобувачів денної форми здобуття освіти**

Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Усі завдання виконані правильно, усні відповіді повні та супроводжуються власними роздумами з теми заняття. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	5
Усі завдання в цілому виконані правильно, але присутні незначні помилки, усні відповіді повні. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	4
Виконані завдання й усні відповіді містять помилки, що є суттєвими та обумовлені недостатнім опануванням здобувачем навчального матеріалу. Незначна активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	2-3
Завдання виконані переважно неправильно або містять значні помилки, що відповідають рівню знань, який важко оцінити. Усні відповіді неправильні. Пасивна поведінка здобувача на занятті. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	1
Завдання не виконані або виконані повністю неправильно. Усні відповіді відсутні. Пасивна поведінка здобувача вищої освіти на занятті. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	0

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях
для здобувачів заочної форми здобуття освіти**

Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Усі завдання виконані правильно, усні відповіді повні та супроводжуються власними роздумами з теми заняття. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	15-20
Усі завдання в цілому виконані правильно, але присутні незначні помилки, усні відповіді повні. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	10-14
Виконані завдання й усні відповіді містять помилки, що є суттєвими та обумовлені недостатнім опануванням здобувачем навчального матеріалу. Незначна активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	6-9
Завдання виконані переважно неправильно або містять значні помилки, що відповідають рівню знань, який важко оцінити. Усні відповіді неправильні. Пасивна поведінка здобувача на занятті. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	1-5
Завдання не виконані або виконані повністю неправильно. Усні відповіді відсутні. Пасивна поведінка здобувача вищої освіти на занятті. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	0

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи
для здобувачів денної форми здобуття освіти**

Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Завдання виконані правильно, повністю й вчасно, оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми (узагальнення) з теми заняття. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	4
Завдання виконані повністю, вчасно, в цілому правильно (присутні неточності), є незначні помилки в оформленні. Присутній креативний підхід в узагальненні матеріалу з теми заняття. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	3
Завдання виконані з суттєвими помилками або неповністю, що обумовлено недостатнім опануванням здобувачем навчального матеріалу. Присутні помилки в оформленні та/або завдання здане невчасно. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	2
Завдання виконані переважно неправильно або містять значні помилки, що відповідають рівню знань, який важко оцінити. В оформленні присутні суттєві помилки та/або завдання здані невчасно. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	1
Завдання не виконані або виконані повністю неправильно. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	0

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи (контрольної роботи) для
здобувачів заочної форми здобуття освіти**

Критерій оцінювання	Кількість балів
контрольна робота містить відповіді на усі питання, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі; відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач вищої освіти на високому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.	20-25
контрольна робота містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу; Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.	15-19
контрольна робота містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу, але при цьому допущені несуттєві помилки, та неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Здобувач вищої освіти на середньому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.	10-14

контрольна робота містить відповіді в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу, але відсутній висновок, наявні у незначній кількості фактичні помилки. Здобувач вищої освіти на задовільному рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміння координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.	5-9
контрольна робота містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу; відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. Здобувач вищої освіти на низькому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміння координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.	1-4
контрольна робота, питання якої не розкриті або висвітлені неправильно, з грубими помилками. Здобувач вищої освіти демонструє невміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміння координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.	0

**Шкала та критерії оцінювання опитування
для здобувачів денної та заочної форми здобуття освіти**

Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Усі усні відповіді повні та супроводжуються власними роздумами з теми заняття. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	5
Усі усні відповіді повні, в цілому вірні, але присутні незначні помилки,. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	4
Усні відповіді містять помилки, що є суттєвими та обумовлені недостатнім опануванням здобувачем навчального матеріалу. Незначна активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	2-3
Усні відповіді неправильні. Пасивна поведінка здобувача на занятті. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	1
Усні відповіді відсутні. Пасивна поведінка здобувача вищої освіти на занятті, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.	0